

آیه الله مجتهدی



حضرت مستطاب آیه الله آقای حاج شیخ احمد مجتهدی یکی از علمای مشهور تهران بود. فقید سعید در دوم رجب الخیر ۱۳۴۳ ق (۹ مهرماه ۱۳۰۳ ش) در تهران زاده شد. خاندانش معروف به فضل و دیانت، و نیاکانش از عالمان و مجتهدان شهر کاشان بودند. معظم له، در ۱۳۶۳ ق (۱۳۲۳ ش) به حوزه علمیه قم آمد و سطوح را نزد اساتیدی مانند حضرات آیات سید مرتضی علوی، سید صادق شریعتمداری، شهید صدوقی و سلطانی طباطبایی به پایان رسانید و پس از آن به درس فقه و اصول آیات عظام بروجردی، گلپایگانی، مرعشی نجفی و امام خمینی حاضر شد و بهره های فراوان برد. سپس در سال ۱۳۷۰ ق به تهران بازگشت و در مسجد سید عزیز الله به تدریس و تحصیل در محضر حضرت آیه الله خوانساری پرداخت و شب ها در مسجد امین الدوله - پس از نماز مرحوم حاج شیخ محمد حسین زاهد - به تفسیر قرآن و بیان احکام اشتغال داشت. در سال ۱۳۷۵ ق، به دعوت عده ای از متدینین بازار حوزه درسی خود را از مسجد سید عزیز الله به مسجد حاج ملاجعفر منتقل کرد و آنجا را محل اقامه جماعت و

تدریس و وعظ و تبلیغ خویش قرار داد و رفته رفته حوزه اش یکی از کانون های پر رونق تحصیل علوم اسلامی در تهران گردید و صدها نفر از جوانان شیفته علوم اهل بیت - علیهم السلام - گرد و جودش جمع شدند و در مدت نیم قرن، بسیاری از علما و فضلاء تهران را تربیت نمود.

مرحوم شریف رازی درباره او می نویسد: «آقای مجتهدی از دانشمندان و مربیان با حقیقت و معنویت معاصر است و از سی سال قبل که ایشان را شناختم ام با تقوا و ورع یافته و مکروهی از وی ندیده ام. او از افرادی است که علم خود را مقرون به عمل و قدس خویش را توأم با اخلاص قرار داده است» (گنجینه دانشمندان، ج ۴، ص ۵۵۵).

وی به دلیل مشاغل دینی و اجتماعی اش کمتر به تالیف پرداخت و تمام سعی و تلاش خویش را در تربیت جوانان و تدریس و تبلیغ و اقامه شعائر دین مصروف داشت، سخنان و مجالس اخلاقی اش در تهران زبانزد بود و نقش مدرسه اش در طول انقلاب اسلامی و دوران جنگ تحمیلی و خدمات شایان آن مکان مقدس فراموش ناشدنی است. آثارش عبارت اند از:

۱. رساله در محرم و نامحرم؛
۲. رساله در احکام غیبت؛
۳. رساله در گناهان کبیره.

سرانجام در روز یکشنبه ۴ محرم الحرام ۱۴۲۹ ق (۲۳ دی ۱۳۸۶ ش) در سن ۸۳ سالگی بدرود زندگی گفت و پیکر پاکش صبح روز دوشنبه با حضور هزاران نفر از اقشار مختلف مردم و روحانیت تهران، تشییع و پس از نماز آیه

الله مهدوی کنی بر آن در مدرسه علمیه اش به خاک سپرده شد و در سوگ فقدانش از سوی مقام معظم رهبری و مراجع عالی قدر و نهادها و سازمان ها پیام های تسلیت متعدد صادر شد.

\*

آیه الله نوری



حضرت آیه الله آقای حاج شیخ یحیی نوری یکی از علمای مشهور تهران و از اندیشمندان جهان تشیع بود. معظم له در سال ۱۳۱۱ ش (۱۳۵۱ ق) در بلده نورد خانندان علم و فضیلت زاده شد. پدرش حاج شیخ اسماعیل و عموی پدرش آیه الله حاج میرزا یحیی نوری و جد مادری اش حجة الاسلام شیخ محسن سلطان احمدی نوری بوده است. آن فقید سعید از کودکی خواندن قرآن را فرا گرفت و تحت نظارت نیای مادری اش حاج شیخ محسن نوری مقدمات، ادبیات و منطق را آموخت. سپس در سال ۱۳۲۳ ش (۱۳۶۳ ق) به حوزه علمیه قم مهاجرت کرد و سطوح عالییه را نزد اساتید بنام آموخت و پس از آن در درس خارج آیات عظام بروجردی و حجت کوهکمری شرکت نمود. پس از وفات آیه الله حجت در سال ۱۳۷۲ ق رهسپار نجف اشرف

شد و چند سال در درس آیات عظام خوبی و سید عبدالهادی شیرازی حاضر شد و مبانی علمی اش را استوار نمود. سپس به تهران آمد و در درس های آیه الله شیخ محمد تقی آملی و آیه الله سید ابوالحسن رفیعی قزوینی شرکت نمود و به غیر از آن به تالیف و تدریس و تحقیق و ارشاد مؤمنان پرداخت.

وی، مؤسسه علمی سیدالشهدا را در تهران بنیان نهاد و سالیان فراوان به ارائه خدمات بزرگ دینی به ویژه راهنمایی غیر مسلمانان و هدایت آنان به اسلام پرداخت و موفق شد هزاران نفر را با گفتار مستدل و منطقی و شیرین خویش مسلمان نماید که یادگار نوشته های ایشان در دفاتر مخصوص موجود است.

او در اوان تحصیل در حوزه علمیه قم به دانشکده الهیات دانشگاه تهران رفت و دوره لیسانس و دکتری آن را با رتبه ممتاز گذراند و سالیان چند به تدریس تفسیر، مناہج تفسیری، آیات الاحکام، فقه الحدیث، تاریخ ادیان، و تمدن اسلامی در دانشگاه تهران پرداخت.

او در طول اقامت خویش در تهران با مجامع فرهنگی کشورهای غربی ارتباط برقرار نمود و به تبادل فرهنگی و ارسال کتاب های اسلامی به زبان های گوناگون به آن دیار دست زد. و در طول انقلاب اسلامی حضور فعال داشت و پس از سخنرانی پر شور او بود که واقعه عظیم جمعه سیاه- ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ میدان زاله (شهدا)- اتفاق افتاد.

برخی از آثار آن مرحوم عبارتند از:

۱. اسلام و عقاید و آرای بشری (جاهلیت و اسلام)؛

۲. حکومت اسلامی و تحلیلی از نهضت حاضر؛

۳. ریشه های انقلاب اسلامی ایران و شرحی از ۱۷ شهریور؛

۴. حقوق زن در اسلام و جهان؛

۵. تحقیقی در تشیع، امامت و مهدویت؛

۶. اسلام، دین برتر؛

۷. مارکسیسم و کمونیسم از دیدگاه علم و اسلام؛

۸. آئین یهودیت و مسیحیت؛

۹. پژوهشی در مکتب شیخیه؛

۱۰. امتیازات و ویژگی های اسلام؛

۱۱. ضرورت مذهب و بیان عوامل الحاد؛

۱۲. سیستم حکومت اسلامی؛

۱۳. خاتمیت پیامبر اسلام و ابطال

تحلیلی بابتی گری و قادیانی گری؛

۱۴. نقش علمای اسلامی در تطور

علم جهانی؛

۱۵. تحقیقی کوتاه درباره شیعه؛

۱۶. خداشناسی و افکار روز؛

۱۷. ستارگان فروزان (تذکره علمای

اسلام)؛

۱۸. تفسیر قرآن (۲۲ جلد، تفسیر

۳۲ سوره قرآن)؛

۱۹. فلسفه ثورة الحسین،

۲۰. توضیح المسائل؛

۲۱. مناسک حج و عمره؛

۲۲. هزار پاسخ (استفتائات)؛

۲۳. وصول به کرامت انسانی؛

۲۴. نه ۷۲ تن بلکه ۲۲۸ تن از

شهادت کربلا؛

۲۵. فلسفه دعا و ضوابط و شرایط آن؛

۲۶. معرفة الله، معرفة النفس؛

۲۷. شناخت تحلیلی اسلام؛

۲۸. مطارحات مع قادة الفكر الاسلامية؛

۲۹. تحقیقی در آئین یهود، مسیحیت

و زردشتی و صابئین؛

۳۰. کلیاتی از حکومت اسلامی؛

۳۱. خدا و دلایل ایمان و اقرار؛

۳۲. خاطرات (شرح زندگی علمی و

اجتماعی)؛

سرانجام آن عالم بزرگ و مدافع

غیرتمند دین، در ۷۵ سالگی در روز

یکشنبه ۳۰ دی ماه ۱۳۸۶ ش (ظهر روز

عاشورای ۱۴۲۹ ق) بدرود حیات گفت و

بیکر پاکش پس از تشییع در تهران به

زادگاهش انتقال یافت و در کنار اجداد و

نیاکانش به خاک سپرده شد.

\*

### آیه الله طاهری گرگانی



حضرت آیه الله آقای حاج سید حبیب الله

طاهری گرگانی یکی از علمای مشهور

گرگان به شمار می رفت. معظم له در

سال ۱۳۰۹ ش (۱۳۴۹ ق) در گرگان

زاده شد. پس از پایان تحصیلات ابتدایی،

وارد مدرسه سادات و مدرسه آقامحسن

شد و مدت سه سال ادبیات را به خوبی

آموخت. سپس در سال ۱۳۲۵ ش به

حوزه علمیه قم آمد و دوره سطح را نزد

حضرات آیات مرعشی نجفی، صدوقی،

مشکینی، مطهری و سلطانی طباطبایی فراگرفت. آن‌گاه در سال ۱۳۳۴ ش به نجف اشرف عزیمت کرد و سطوح عالیہ را نزد آیات سید عبدالاعلی سبزواری، شیخ مجتبی لنگرانی و شیخ صدرا بادکوبه‌ای (شرح منظومه و اسفار) به پایان رسانید و در درس فقه و اصول آیات عظام سید محمود شاهرودی، میرزا هاشم آملی و میرزا باقر زنجان‌ی حاضر شد و توجه آنان را برانگیخت، به گونه‌ای که از سوی آیه الله شاهرودی به سرپرستی و نظارت بر مدرسه جعفری و عضویت بعثه حج ایشان منصوب شد و در سال ۱۳۸۰ ق موفق به دریافت اجازه اجتهاد از اساتید گرامی اش شد. او پس از هفده سال اقامت در نجف و تحصیل و تدریس در سال ۱۳۵۰ ش به زادگاهش بازگشت و به تدریس علوم دینی (در مدرسه میرزا تقی خان که به صورت مخروبه درآمده بود و آن مرحوم آنجا را از نوبازسازی و احیا نمود)، احداث مدرسه علمیه صدیقه طاهره برای خواهران، اقامه جماعت در مسجد آذربایجانی‌ها (مسجد الرضا علیه السلام)، برگزاری کلاس‌های تابستانی قرآن و معارف دینی از سال ۱۳۵۲ ش در مدرسه علمیه امام صادق علیه السلام و ارشاد مردم و تفسیر مکرر قرآن توفیق یافت. وی حافظ کل قرآن بود و بارها از سر شوق و علاقه به ساحت مقدس اهل بیت عصمت و طهارت پیاده از نجف به کربلا (۷۲ مرتبه) و از گرگان به مشهد مقدس مشرف شد و بذر قرآن و تفسیر آن را در حوزه و دانشگاه و مساجد پاشید و همگام با دیگر علمای شهر سعی و کوشش فراوان در روشنگری و هدایت

مردم شهر مبذول داشت. ایشان در مبارزه با رژیم طاغوتی و پخش اعلامیه‌ها و رساله‌های امام خمینی تلاش بسیار داشت و در پی سخنرانی‌های افشاگرانه‌اش در خرداد ۱۳۵۷ دستگیر و به شهرهای یاسوج، انارک و سقز تبعید شد و پس از بازگشت رهبری حرکت‌ها و راهپیمایی‌های مردم را بر عهده گرفت و در واقعه ۵ آذر ۱۳۵۷ گرگان از پیشگامان آن حرکت انقلابی بود. پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۸ به نمایندگی مردم مازندران در مجلس خبرگان قانون اساسی و سپس نمایندگی مردم استان گلستان در مجلس خبرگان رهبری (دوره‌های دوم، سوم و چهارم) برگزیده شد و سرپرستی سایر نهادهای انقلابی (کمیته انقلاب، سازمان تبلیغات، بنیاد مسکن و جامعه روحانیت) را بر عهده گرفت. در شهریور ۱۳۶۰ مورد سوء قصد منافقین قرار گرفت و به سختی مجروح گردید و به افتخار جانبازی نائل شد. آن مرحوم در طول جنگ تحمیلی، بارها در جبهه‌های نبرد حضور یافت و با سخنرانی‌های خویش به تقویت و دلگرمی رزمندگان اسلام پرداخت و فرزند برومندش حجة الاسلام سید محمد طاهر طاهری (مستول عقیدتی سیاسی لشکر ۵ نصر خراسان) را هم تقدیم کاروان شهیدان اسلام نمود. وی داماد آیه الله حاج سید سجاد علوی گرگانی بود و اخلاقی خوش، محضری نکو، گفتاری شیرین و زندگی ساده داشت و زندگی‌اش در طول سالیان دراز تصدی مناصب مختلف طلبگی و بدون مظاهر مادی بود. از آثار اوست:

۱. تقریرات درس فقه و اصول؛
  ۲. نوارهای تفسیر قرآن؛
  ۳. نوارهای تدریس خارج فقه.
- ایشان در ۷۷ سالگی در صبح روز شنبه عید سعید غدیر خم ۱۸ ذی الحجه ۱۴۲۸ ق (۸ دی ۱۳۶۸ ش) پس از یک دوره بیماری کبد چشم از جهان فرو بست و پیکر پاکش صبح روز یکشنبه با حضور هزاران نفر از مردم و علمای استان‌های گلستان و مازندران تشییع و پس از نماز آیه الله سید محمد رضا میبیدی بر آن در صحن امامزاده عبدالله به خاک سپرده شد و در سوگ فقدانش پیام‌های متعدد از سوی مقام معظم رهبری مراجع تقلید و سازمان‌ها و نهادها و شخصیت‌های کشوری صادر شد و مجالس بزرگداشت او تا مدت‌ها ادامه یافت.

\*

#### آیه الله فالی

آیه الله آقای حاج سید احمد فالی یکی از علمای حوزه علمیه قم به شمار بود. فقید سعید در ۲۰ جمادی الثانی ۱۳۳۲ ق (۴ اردیبهشت ۱۲۹۳ ش) در قریه فال- از توابع لامرد شیراز زاده شد. هشت ساله بود که مادرش را از دست داد و در پی یافتن کار به فیروزآباد و آبادان رفت و تا ۲۰ سالگی مشغول کار بود. در سال ۱۳۵۳ ق برای تحصیل علوم دینی به نجف اشرف مهاجرت کرد و در مدرسه قزوینی ساکن شد و ادبیات (سیوطی و مغنی) را نزد شیخ محمدعلی مدرس افغانی و شرح لمعه را هم در محضر آیه الله حاج سید سجاد علوی گرگانی فراگرفت. در سال ۱۳۶۱ ق بر اثر بیماری از نجف به کربلا رفت و باقی